

Mediekonsulten och annonsören – två röster om LT som medlemstidning:

Redaktionella kvaliteten kan påverkas men inte annonsförsäljningen

Ett aktivt val att prenumerera på en tidskrift kan vara ett bra mått på tidningens kvalitet. Det menar mediekonsulten Bo Hedin, apropå förslaget att låta Läkartidningen ingå i medlemsavgiften. För läkemedelsannonsören spelar det ingen större roll då det handlar om Läkartidningen, uppger AstraZenecas informationschef.

■ Läkarförbundets centralstyrelse ska vid kommande fullmäktige föreslå att Läkartidningen bör ingå i medlemsav-

Bo Hedin

giften (se LT nr 14, sidan 1023). Åtgärden ska bland annat bidra till att på sikt förbättra Läkarförbundets totala ekonomi (se separat artikel).

Läsarna, dvs en stor andel av Sveriges läkarkår, kan komma att se effekterna av en sådan förändring i form av en försämrad – eller oförändrad – redaktionell kvalitet. Det menar Bo Hedin, mediekonsult och för närvarande chefredaktör på mediernas egen branschtidning Pressens Tidning. År 2003 hade han Läkarförbundets uppdrag att granska, och föreslå förändringar, i Läkartidningens organisation, och han har därför god insyn i tidningen.

– På plussidan för prenumererad tid-

skrift är att man som redaktionell medarbetare vet att läsaren fattat ett aktivt beslut att läsa tidningen. Det ger en styrka åt redaktionen och kan påverka den redaktionella kvaliteten positivt. Prenumerationskurvan i sig kan också visa en tendens på förändringar i kvaliteten, säger Bo Hedin.

– Men man ska inte överskatta den betydelsen. Gränsen mellan kvaliteten på journalistik i gratistidningar respektive i prenumererade tidningar börjar allt mer suddas ut. Det kan dessutom vara en fara med att titta alltför mycket på prenumerationskurvan och koppla den till kvaliteten, eftersom så många andra faktorer än redaktionell kvalitet kan påver-

Läkarförbundets VD och ekonomichef:

En av många åtgärder för ekonomi i balans

Förslaget till fullmäktige att omvandla Läkartidningen till medlemstidning ska ses som ett led i en samlad översyn av Läkarförbundets ekonomi, där en rad åtgärder genomförs. Syftet är inte att i övrigt förändra tidningens ställning och inriktning, säger förbundets VD Catarina Andersson Forsman.

■ Hon framhåller att det handlar om att vidta en rad åtgärder för att långsiktigt – senast år 2008 – uppnå en balans i driftsbudgeten för förbundets kärnverksamhet och Läkartidningen tillsammans.

– Jag vill inte ropa »vargen kommer«, men utifrån de scenarier som vår ekonomichef Johan Bohman ställt upp för framtiden kan vi se att vi inom tre till fyra år skulle ligga på ett underskott med ca 30 miljoner kronor – om vi inte vidtar några åtgärder, säger Catarina Andersson Forsman.

Led i åtgärds paket

Det är en rad insatser som är aktuella. Förre årets översyn och omorganisation av Läkartidningen har som mål att säkerställa en avkastning på minst 5–6 miljoner kr om året. En liknande översyn av kansliets organisation och arbetsuppgifter är på gång.

I år läggs vidare ett förslag till full-

Catarina Andersson Forsman, Läkarförbundets VD.

Johan Bohman, Läkarförbundets ekonomichef.

veckla ett driftsunderskott på ca 8 miljoner kronor. Förslaget om att göra LT till en medlemstidning är ännu ett led i åtgärds paketet.

– Jag ser det här som en möjlighet för oss att i väl strukturerade och genomtänkta former se över ekonomin. Vi har att på bästa sätt förvalta det arv som består i det kapital som medlemmarna under en lång tid har varit med om att bygga upp så att de även i framtiden får absolut bästa service.

– Vi är visserligen ett rikt förbund, men vi kan inte långsiktigt leva på avkastningen av den finansiella delen. Det är liksom annonsmarknaden för Läkartidningen en fluktuerande marknad som vi inte kan förlita oss på, understryker Catarina Andersson Forsman.

Johan Bohman påpekar att diskussionen om ekonomin nu har pågått i några

måttiga om en höjning av medlemsavgiften med 250 kr, och därutöver handlar det om att av-

år. Vid centralstyrelsens möte i november 2004 presenterade han några tänkbara scenarier för framtiden (Figur), och styrelsen beslöt då att man måste vidta åtgärder för att uppnå en balanserad utveckling till år 2008.

– Vi kunde visa att det krävs såväl en höjning av medlemsavgiften som en översyn av kostnadsnivån i kärnverksamheten (plus det avkastningskrav som lagts på tidningen) för att kapitalet inte på sikt ska förbrukas.

– Det är i det sammanhanget som även frågan om LT som medlemstidning kommer in. Ingen har något facit, men den samlade bedömningen av för- och nackdelar från flera håll är att det är bättre för både tidningen och förbundet att det blir en icke-prenumererad medlemstidning, säger Johan Bohman.

Annonsmarknaden viktig

– Det som orsakat svikten för Läkartidningens intäkter är ju annonsmarknaden, säger Catarina Andersson Forsman.

Johan Bohman tillägger att Läkartidningen visserligen redan idag har en hög täckning i kären – den läses av ca 80 procent – men att det blir en ytterligare styrka att alla nu får ett exemplar hem i brevlådan.

– Sedan ska man inte glömma att det finns en hel del omkostnader förknippade med att vara en prenumererad tidning

Läkartidningen som medlemstidning?

ka viljan att prenumerera, såsom sämre ekonomi eller mindre med tid.

En stark ekonomi, som dessutom viljar på två inkomstströmmar (prenumerationer och annonser), är en »jättestyrka« för en tidskrift, anser Bo Hedin. Det gäller även i fråga om självständigheten gentemot ägaren, även om den självständigheten kan uppnås på andra sätt.

– Det viktigaste är att tidningens uppdrag är tydligt definierat. Det måste finnas ett mod hos ägaren att låta tidningen arbeta under rimlig självständighet, säger Bo Hedin.

En dalande prenumerationskurva kan mötas på flera sätt, menar Bo Hedin, varav övergång till medlemstidning bara är ett.

– Alternativet är att hela tiden förbättra tidningens innehåll parallellt med en förstärkt marknadsföring. Men det är lätt att säga, det är ju många som slåss om läsarnas tid.

Bo Hedin anser att det skulle vara oerhört svårt för Läkartidningen att åter-

gå till att bli prenumererad, om den ingått i medlemsavgiften under några år.

– Jag tror därför att ett beslut att göra tidningen till medlemstidning måste uppfattas som en offensiv åtgärd, på så vis att man samtidigt förbättrar innehållet i tidningen och att den förbättringen tydligt framgår för läsarna, säger Bo Hedin.

Påverkar inte annonsförsäljningen

För annonsörerna spelar frågan om medlemstidning eller prenumererad tidning ingen större roll, tror Bo Hedin.

– För sa man ofta att det är viktigt att folk betalar för tidningen, för att annonsörer ska vilja annonsera. Men för Läkartidningen, som har en mycket tydlig målgrupp, spelar det nog ingen roll, säger Bo Hedin.

Även Anne-Charlotte Knutsson, informationschef på AstraZeneca Sverige, menar att Läkartidningen i ett annonsörperspektiv är svår att jämföra med andra tidningar.

– Generellt sett är en tidning som läsaren aktivt betalar för att läsa mer intressant för oss som läkemedelsannonser. Men Läkartidningen är en speciell tidning såtillvida att det finns få facktidsskrifter inom samma ämnesområde, och vi får ju bara annonsera i fackpress, säger Anne-Charlotte Knutsson.

– Jag tror inte att vårt intresse för att annonsera i Läkartidningen påverkas i någon riktning bara av det faktum att den blir medlemstidning. Förvisso blir upplagan större, men spontant tror jag att i stort sett alla läkare som vill läsa den gör det redan idag. Det oavsett om man har en egen prenumeration på den.

Räckviddsundersökningar visar att över 80 procent av Läkarförbundets medlemmar läser Läkartidningen, trots att mindre än hälften betalar prenumeration för tidningen.

Peter Örn

som faller bort. Vi får en mera kostnadseffektiv spridning, framhåller han.

Kostnadsneutralt för prenumerant

Catarina Andersson Forsman trycker på att den sammanlagda höjning av medlemsavgiften som är aktuell – 500 kr för tidningen plus 250 kr generellt – inte leder till någon ökad kostnad för de medlemmar som redan är prenumeranter och som idag betalar 756 kr för sin prenumeration.

– Men idag är det ca 30 procent som läser tidningen utan att ha en egen prenumeration. De kommer i så fall att i framtiden få en höjning med 300–350 kr netto på sin medlemsavi. Många läkare får emellertid tidningen via bolag och på annat sätt, så egentligen är det en ganska liten grupp som personligen berörs av höjningen.

Missnöjda läsare?

Undersökningar som Läkartidningen gjort – i liten skala visserligen – antyder att bara ca 20 procent av prenumeranterna är odelat positiva till en tidning som inkluderas i medlemsavgiften (Tabell). Hur vill ni kommentera det?

– Jag vet ju inte hur frågan har ställts. Man måste se hela bilden. Har man förklarat det ekonomiska utfallet? Och vad blir det för ekonomiska konsekvenser om man inte genomför detta? Det här är ett sätt för oss att ge LT en säker framtid, svarar Catarina Andersson Forsman.

Hon tillägger att det på sätt och vis hade varit mera intressant att fråga den grupp som idag inte prenumererar på tidningen. Johan Bohman fyller i:

– Vad hade resultatet blivit om man hade ställt frågan till prenumeranterna med upplysningen att de genom att få tidningen inkluderad i medlemsavgiften får en sänkning av kostnaden med 250 till 380 kr med hänsyn tagen till skatte-reduktion från fackföreningsavgift?

Ökad styrning?

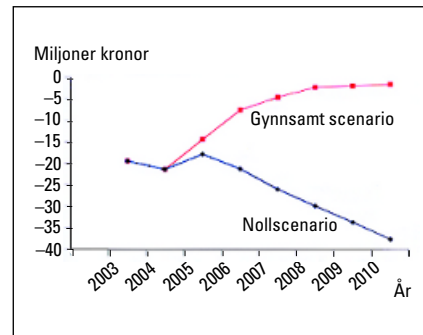
Bland de röster som varit tveksamma till tanken på medlemstidning har ett argument varit att LT i högre grad skulle bli styrd av Läkarförbundet. Vad är er syn på detta?

– Då underskattar man att Läkartidningen redan idag faktiskt är ett organ för Sveriges läkarförbund och helägt av Läkarförbundet, svarar Catarina Andersson Forsman. Jag ser inte att det blir någon skillnad, utan det här är en teknisk lösning för hur vi taxerar ut från dem som läser tidningen.

– Detta kan inte påverka tidningens innehåll – då skulle man ju ändra ägarpolicy för tidningen i stället, och det har vi inte gjort. Tvärtom står vi fast vid den ägarpolicy som togs för ett drygt år sedan.

Johan Bohman påminner om att även t ex BMJ är en medlemstidning, även om man också kan prenumerera på den. (Rimligen kommer det att bli så även för LT att exempelvis institutioner, apotek och bibliotek ska kunna få tidningen efter en eventuell förändring.)

– Jag tror att det är viktigt att vi genomför det här i perspektivet av hela förbundets långsiktiga ekonomi, avslutar Catarina Andersson Forsman. Jag anser också att det är oerhört väsentligt att vi

Scenarier för driftresultat för Läkarförbundet inklusive Läkartidningen 2003–2010. Gynnsamt scenario avser den utveckling som kan nås med föreslagna åtgärder. Nollscenario avser den utveckling som förutses om inga åtgärder vidtas.

Lägesrapport från Läkartidningens pågående läsarundersökning, där frågan om Läkartidningen och medlemsavgiften ingår. Enkäten har gått ut till 600 prenumeranter. Fördelningen nedan är gjord när 349 svar inkommit. Frågan lyder: »Inom Läkarförbundet diskuteras ett förslag som innebär att kostnaden för Läkartidningen ska inkluderas i en höjd medlemsavgift. Tycker Du att det är bra eller inte bra att inkludera tidningen i medlemsavgiften?«

Bra att inkludera tidningen i medlemsavgiften	Inte bra att inkludera tidningen i medlemsavgiften	Spelar ingen roll, vet ej	Ej svar
20 procent	59 procent	20 procent	1 procent

har en livskraftig läkartidning också i framtiden.

Uno Käarik

uno.kaarik@lakartidningen.se